

საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნული კომისია
GEORGIAN NATIONAL COMMUNICATIONS COMMISSION

ფიქსირებული და მობილური ქსელის საცალო მომსახურებების ბაზრის შესაბამისი სეგმენტების ანალიზი

თბილისი

2019

მობილური ქსელის მომსახურებები

- აბონენტებს მობილურ მომსახურებას, მათ შორის, ინტერნეტს, ამჟამად ყველა მობილური ქსელის ოპერატორი სთავაზობს საქართველოში 2G, 3G და 4G ქსელების საშუალებით. საქართველოში არ არსებობს ვირტუალური მობილური ქსელის ოპერატორი. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საქართველოს მოსახლეობის 99 პროცენტი 3G ქსელით არის დაფარული, ხოლო ტერიტორიული ხელმისაწვდომობის თვალსაზრისით, განსხვავებაა 3G და 4G ქსელებს შორის. LTE ქსელით დაფარულია მოსახლეობის 90 პროცენტი
- მობილური ქსელით მომსახურება სამი სახის სერვისს გვთავაზობს, ესენია: **მობილური ხმოვანი მომსახურება, მოკლე ტექსტური შეტყობინების „SMS“ მომსახურება და მონაცემთა გადაცემის (ინტერნეტი) მომსახურება.** „SMS“ სერვისები მომხმარებლებს ხშირად მობილურ ხმოვან მომსახურებასთან ერთად მიეწოდება. აბონენტებისთვის ბაზარზე აღნიშნული მომსახურებების შეთავაზების ოთხი ვარიანტი არსებობს, ესენია: **მობილური ხმოვანი მომსახურება, მობილური ხმოვანი სერვისები „SMS“-თან ერთად, ცალკე მობილური ინტერნეტი, ცალკე „SMS“ მომსახურება ან სამივე მომსახურების კომბინაცია.**

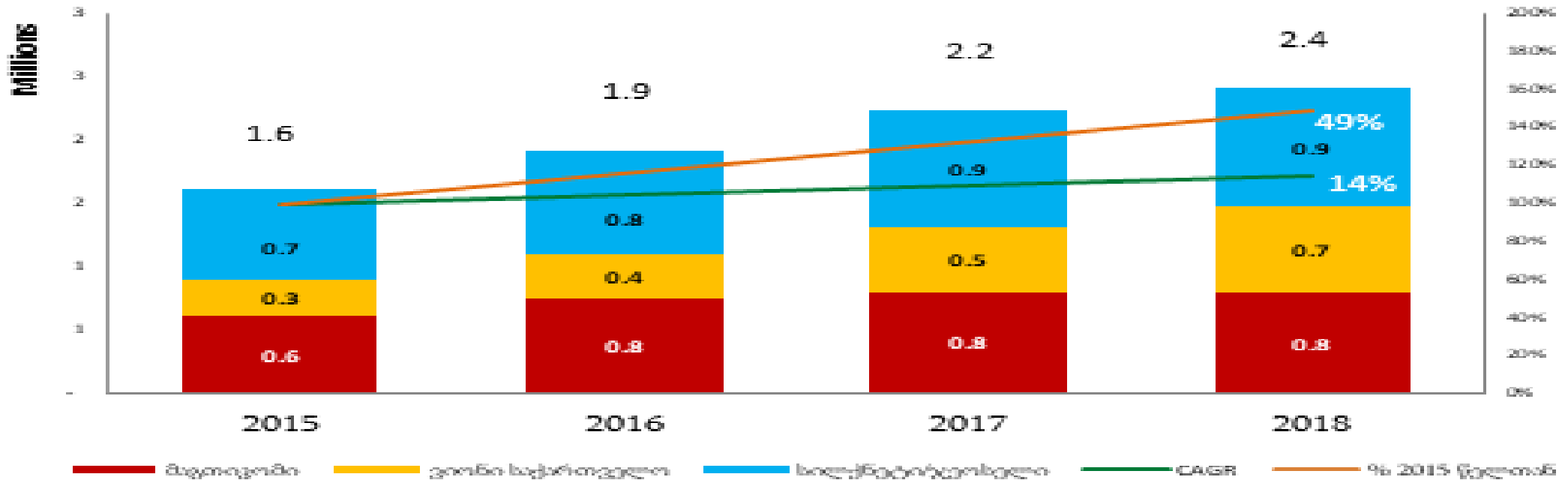
მომსახურების გეოგრაფიული საზღვრების დადგენა

შპს „მაგთიკომის“, სს „სილქნტის“ და შპს „ვიონი საქართველოს“ სარგებლობაში არსებული რადიოსიხშირული სპექტრით სარგებლობის ლიცენზიები მოიცავს საქართველოს მთელ ტერიტორიას, მათ აქვთ ავტორიზაცია გავლილი კომისიაში საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე მომსახურების მიწოდების თაობაზე. შპს „მაგთიკომი“, სს „სილქნტი“ და შპს „ვიონი საქართველო“ საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე მომსახურებას ეწევიან ერთგვაროვანი პირობებით. შესაბამისად, მობილური მომსახურებების მიწოდების ბაზრის შესაბამისი სეგმენტებისთვის გეოგრაფიულ საზღვრებად მიჩნეული უნდა იქნას **საქართველოს მთელი ტერიტორია**.

მობილური ინტერნეტ მომსახურება

2018 წლის ბოლოს მობილური ინტერნეტით 2.4 მილიონი აბონენტი სარგებლობდა, რაც მთლიანი აბონენტების 57%-ია, მობილური ინტერნეტ აბონენტების რაოდენობა ზრდის ტენდენციით ხასიათდება. 2018 წლის ბოლოს მობილური ინტერნეტის მომხმარებელთა რაოდენობა 49%-ითაა გაზრდილი 2015 წლის ბოლოსთან შედარებით

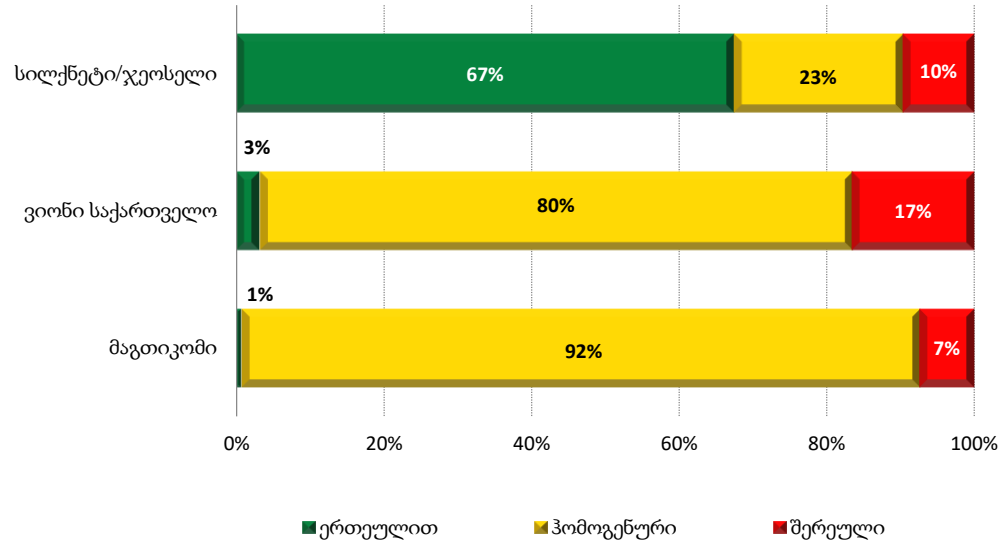
მობილური ინტერნეტის აბონენტების რაოდენობა

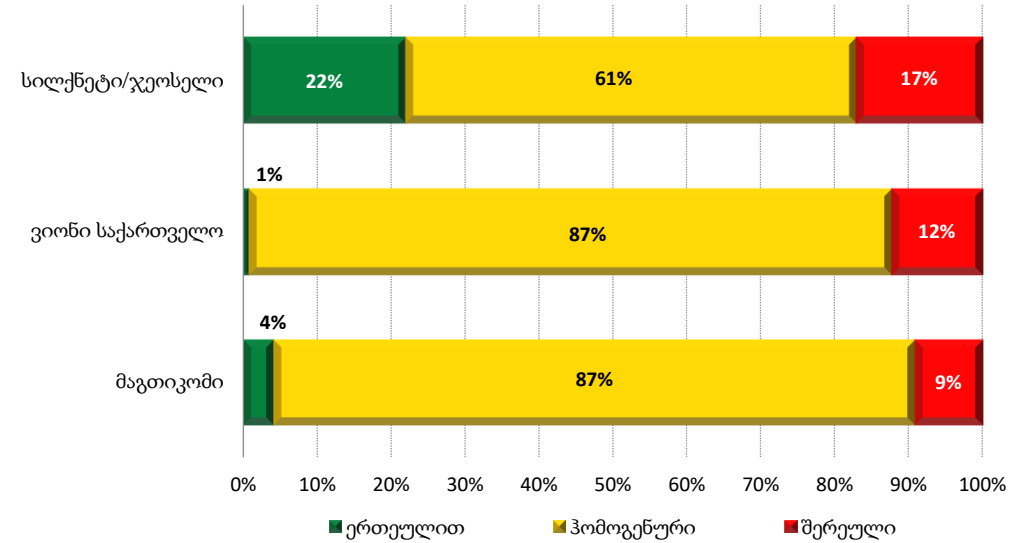
CAGR (Compound annual growth rate)- წლიური ზრდის ტემპი, რომელიც გამოითვლება შემდეგნაირად: $CAGR(t_0, t_n) = \left(\frac{V(t_n)}{V(t_0)} \right)^{\frac{1}{t_n - t_0}} - 1$, სადაც $V(t_n)$ არის პერიოდის ბოლოს მდგომარეობა, $V(t_0)$ არის საწყისი მონაცემი, ხოლო $t_n - t_0$ წლების რაოდენობა

მობილური ინტერნეტ მომსახურების შეძენა შეთავაზებების მიხედვით

ტრაფიკის განაწილება 2015

ტრაფიკის განაწილება 2018

ბოლო წლების განმავლობაში მობილური მომსახურებების შეთავაზებებში ინტერნეტის პაკეტი ჰომოგენურად უფრო მეტი მოცულობით იყიდება ვიდრე სხვა მომსახურებებთან ერთად.

მთლიანი შემოსავალი მობილური მომსახურებიდან

კომპანიები	2015	2016	2017	2018
მაგთიკომი	138,976,934	167,754,353	180,870,400	197,997,461
ვიონი საქართველო	70,399,124	65,475,834	64,610,772	68,732,359
სილქნეტი	1,182,640	997,861	890,025	27,662,684
ჯეოსელი	112,516,671	106,952,865	139,025,585	135,020,401
სულ	323,075,368	341,180,912	385,396,782	429,412,905
% კომპანიების მიხედვით	2015	2016	2017	2018
მაგთიკომი	43%	49%	47%	46%
ვიონი საქართველო	22%	19%	17%	16%
სილქნეტი/ჯეოსელი	35%	32%	36%	38%
სულ	100%	100%	100%	100%
	-	-	-	-
% შეთავაზებების მიხედვით	2015	2016	2017	2018
ერთეულის ფასით	76%	65%	54%	44%
ჰომოგენური პაკეტები	8%	11%	18%	23%
შერეული პაკეტები	16%	24%	28%	33%
სულ	100%	100%	100%	100%

სამი კრიტერიუმის ტესტი

ა) ბაზრის შესაბამის სეგმენტზე შესვლის სტრუქტურული ან/და სამართლებრივი ბარიერების შეფასება

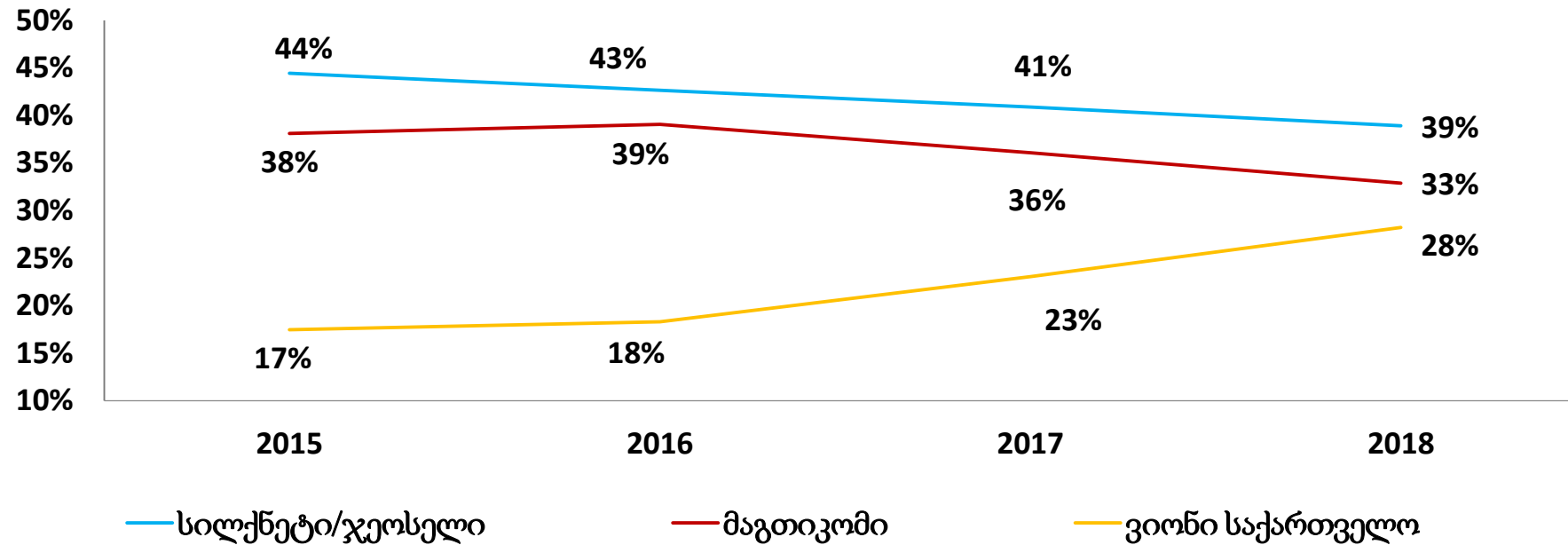
მობილური ინტერნეტ საცალო მომსახურების ბაზრის შესაბამისი სეგმენტი მაღალი სტრუქტურული ბარიერებით ხასიათდება, რადგან ამ მომსახურების მიმწოდებელი ავტორიზებული პირ(ებ)ი, მომსახურების მიწოდებაზე გაწეული დანახარჯების თვალსაზრისით, სხვებთან შედარებით აბსოლუტურ უპირატესობას ფლობენ, რომელიც გამოწვეულია მასშტაბის და/ან მომსახურების სახეების მრავალფეროვნებით განპირობებული ეკონომიით.

ბ) ბაზარზე კონკურენციის პოტენციური ტენდენციების შეფასება

საბაზრო წილები - ავტორიზებული პირების საბაზრო ხვედრითი წილები ბაზრის ეფექტიანი კონკურენციისადმი მიდრეკილების პირველადი მაჩვენებლებია. საბაზრო ხვედრითი წილები მომსახურების მიწოდებით მიღებული შემოსავლების მიხედვით განისაზღვრა. დროის გარკვეულ მონაკვეთში მაღალი საბაზრო წილის ფლობა ავტორიზებული პირის დომინანტობაზე მიანიშნებს, ხოლო საბაზრო წილების შემცირება ბაზარზე ახალი ავტორიზებული პირის შესვლის ან არსებული ავტორიზებული პირების ბაზარზე გაფართოების მანიშნებელია

საბაზრო ხვედრითი წილების შესახებ ინფორმაცია

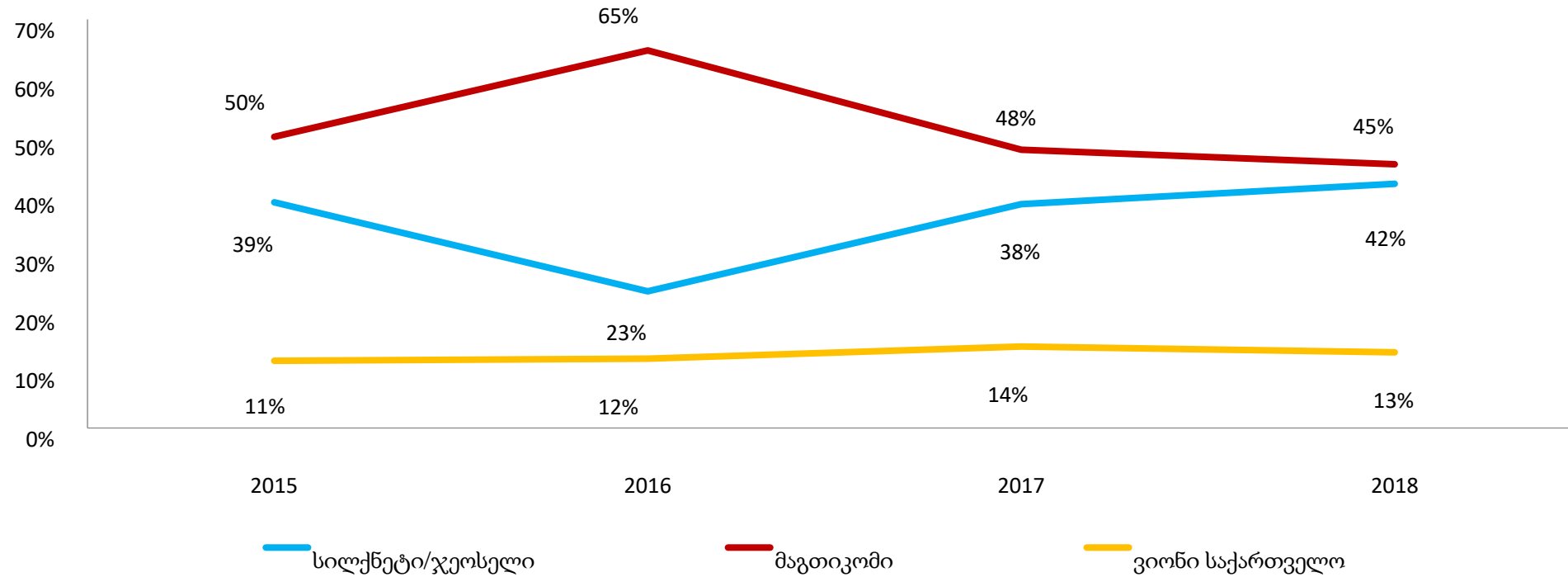
ბაზრის წილი აბონენტების მიხედვით

2018 წლის პირველ ნოემბერს შპს „ჯეოსელი“ შეერწყა სს „სილქნეტს“, შესაბამისად ამ თარიღამდე მონაცემები შპს „ჯეოსელს“ ეკუთვნის

საბაზრო ხვედრითი წილების შესახებ ინფორმაცია

ბაზრის წილი შემოსავლების მიხედვით

საბაზრო ხვედრითი წილების შესახებ ინფორმაცია

2015-2018 წლებში მობილური ინტერნეტის ტრაფიკის განაწილების პროცენტული მაჩვენებლები

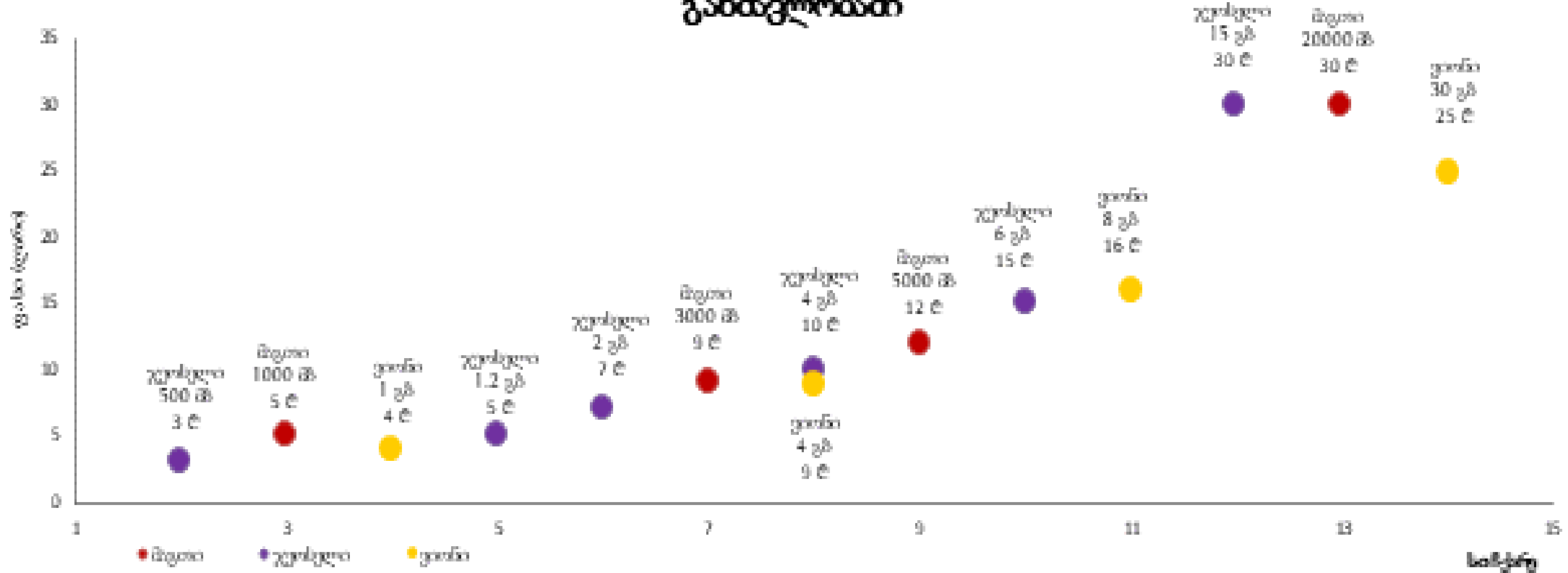
ავტორიზებული პირი	2015	2016	2017	2018
მაგთიკომი	44%	56%	52%	45%
ვიონი საქართველო	7%	13%	22%	29%
სილქნეტი/ჯეოსელი	49%	30%	26%	26%
სულ	100%	100%	100%	100%

კონცენტრაციის დონე

- დაბალკონცენტრირებული ბაზრის სეგმენტი, როდესაც HHI ინდექსის გაანგარიშებული რიცხვითი მნიშვნელობა არ აღემატება 1000-ს.
- ზომიერად კონცენტრირებული ბაზრის სეგმენტი, როდესაც HHI ინდექსის გაანგარიშებული რიცხვითი მნიშვნელობა მოქცეულია 1000-დან და 2500-მდე საზღვრებში.
- მაღალკონცენტრირებული ბაზრის სეგმენტი, როდესაც HHI ინდექსის გაანგარიშებული რიცხვითი მნიშვნელობა 2500 ერთეულს აჭარბებს.

შემოსავლების მიხედვით	2015	2016	2017	2018
HHI ინდექსი	4,113	4,877	3,940	3,962

ინტერნეტის ღირებულება მოცულობის მიხედვით, კალენდარული თვის განმავლობაში

ულიმიტო პაკეტს მხოლოდ შპს „მაგთიკომი“ სთავაზობს მომხმარებლებს 150 ლარად თვეში. შპს „ვიონი საქართველოს“ მიერ მობილურ ინტერნეტ მომსახურებაზე დაწესებული ფასები უფრო დაბალია ვიდრე იგივე მოცულობის ინტერნეტ მომსახურებაზე შპს „მაგთიკომის“ და სს „სილქნეტის“ (შპს „ჯეოსელის“) მიერ არის დაწესებული ფასებზე. შპს „ჯეოსელი“ აბონენტებს 30 ლარად 15 გგბტ მოცულობის მობილურ ინტერნეტ პაკეტს სთავაზობს, მაშინ როდესაც 30 ლარად შპს „მაგთიკომი“ 20 გგბტ-ს სთავაზობს, ხოლო შპს „ვიონი საქართველო“ კი 25 ლარად - 30 გგბტ ინტერნეტ პაკეტს.

„კონკურენციის შესახებ“ კანონის მოქმედების საკმარისობის შეფასება

- მნიშვნელოვანი ძალაუფლების მქონე ავტორიზებულ პირებს შპს „მაგთიკომს“ და სს „სილქნეტს“ გააჩნიათ ბაზარზე შესვლის დაბრკოლებების ხელოვნურად შექმნის და/ან გაზრდის განზრახვა და შესაძლებლობაც, შესაბამისად, ბაზრის შესაბამისი სეგმენტის წინასწარი რეგულირება უფრო ეფექტიანია ვიდრე „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული ქმედებები (რადგან ოპერატორების არაკონკურენტულ ქცევაზე რეაგირების დაგვიანება შესაძლოა ოპერატორისთვის ისეთი წარმატებით განვითარდეს, რომ შემდეგ შეუძლებელი იყოს საბაზრო დინამიკის საწყისი წერტილისკენ დაბრუნება);
- ბაზრის შესაბამის სეგმენტზე რეგულირების მიზნით კომისიის ჩარევა ხშირია და კონკურენციის უზრუნველყოფას ესაჭიროება შესაბამის ავტორიზებულ პირებზე სპეციფიკური ვალდებულებების დაკისრება, შესაბამისად „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოქმედება ბაზრის რეგულირების მიზნებისათვის არ არის საკმარისი;
- მობილურ ხმოვან მომსახურებაზე დაწესებული მაღალი ტარიფების მომხმარებლებზე გავლენის დროული აღმოფხვრის მიზნით წინასწარი რეგულირებით გათვალისწინებული ღონისძიებები უფრო ეფექტურია.

სამი კრიტერიუმის ტესტის შედეგები

ჩატარებული სამი კრიტერიუმის ტესტის თანხმად დადგინდა, რომ მობილური ინტერნეტ მომსახურების ბაზრის შესაბამის სეგმენტზე სამივე კრიტერიუმი ერთდროულად არსებობს, შესაბამისად აღნიშნული ბაზრის სეგმენტი წინასწარ რეგულირებას უნდა დაექვემდებაროს.

მობილური ინტერნეტ მომსახურების ბაზრის შესაბამისი სეგმენტის ანალიზი

ბაზრის ანალიზის მიზანს წარმოადგენს იმ ფაქტის შეფასება, არის თუ არა ჩვენს მიერ იდენტიფიცირებული და განსაზღვრული ბაზრის შესაბამისი სეგმენტი ეფექტიანად კონკურენტუნარიანი, ანუ წარმოდგენილია თუ არა ბაზრის შესაბამის სეგმენტზე ერთი ან ერთზე მეტი ავტორიზებული პირი (პირები), რომელსაც ინდივიდუალურად და/ან ერთობლივად მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლება გააჩნია

- ავტორიზებული პირის საბაზრო წილი და მისი საერთო მოცულობა;
- რთულად დუბლირებადი ინფრასტრუქტურა;
- ტექნოლოგიური უპირატესობა;
- მომხმარებლის ძალაუფლების დაბალი დონე და/ან არ არსებობა;
- კაპიტალთან და ფინანსურ რესურსებთან მარტივი ან პრივილეგირებული წვდომის შესაძლებლობა;
- დივერსიფიცირებული მომსახურების სახეები;

მობილური საცალო ხმოვანი მომსახურების ბაზრის შესაბამის სეგმენტის ანალიზი

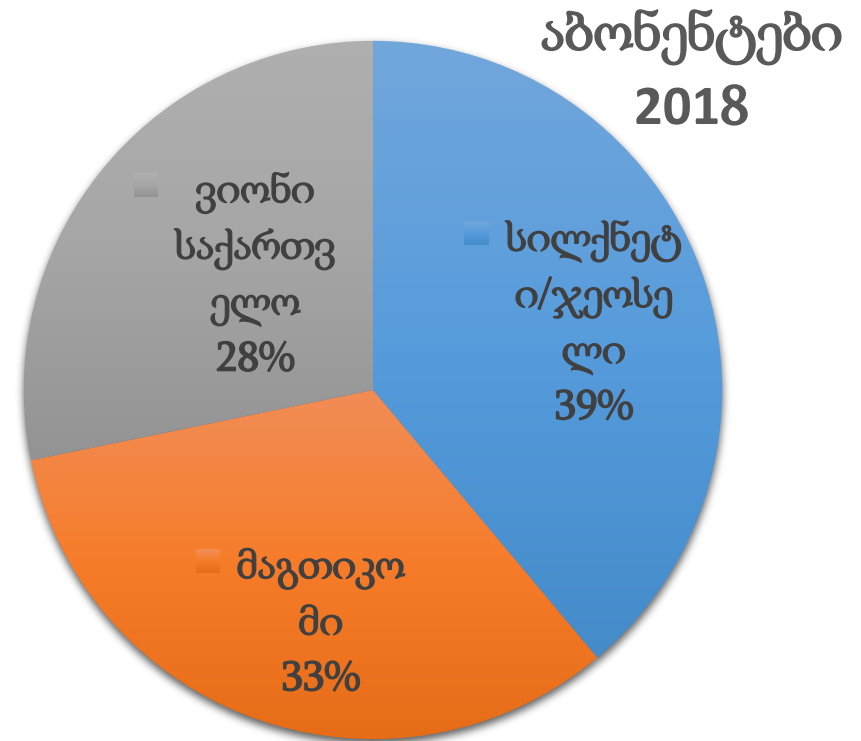
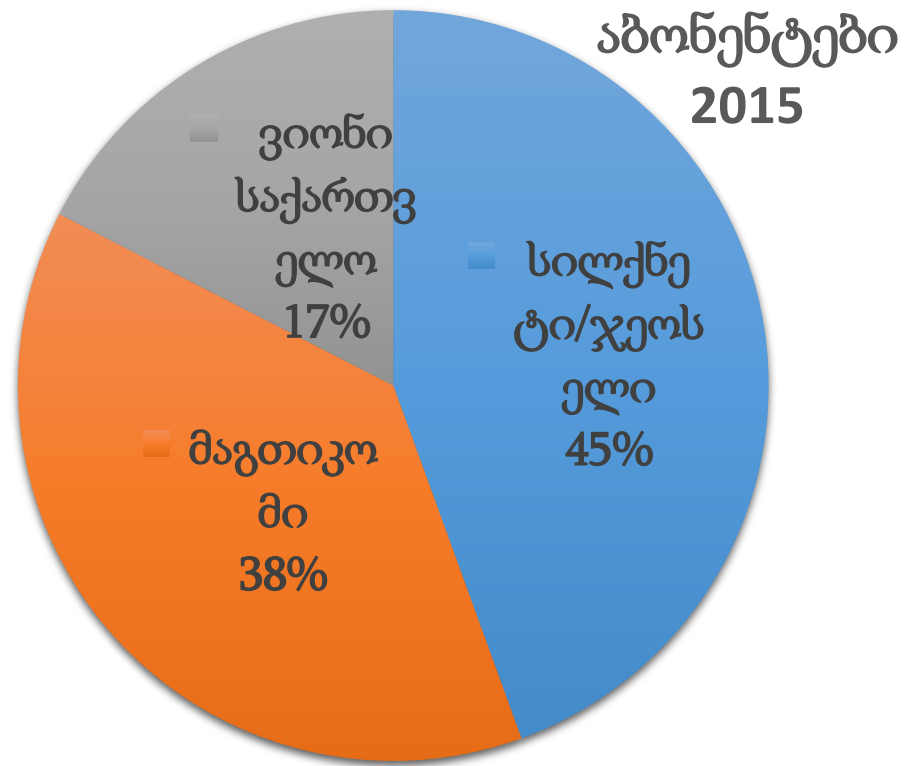
- მასშტაბის ეკონომია;
- მომსახურების სახეების მრავალფეროვნებით განპირობებული ეკონომია (მრავალფეროვნების ეკონომია);
- ვერტიკალური ინტეგრაცია;
- საცალო გაყიდვების განვითარებული ქსელი;
- პოტენციური კონკურენტების არ არსებობა;
- მომგებიანობა;
- ბაზრის შესაბამის სეგმენტზე ავტორიზებული პირის გაფართოებასთან დაკავშირებით არსებული ბარიერები.

ზემოთ ჩამოთვლილიდან გამოყენებული იქნა მხოლოდ იმ კრიტერიუმის კომბინაცია, რომლებიც ყველაზე უფრო მიზანშეწონილია აღნიშნული ბაზრის შესაბამის სეგმენტზე კონკურენტული გარემოს შესაფასებლად.

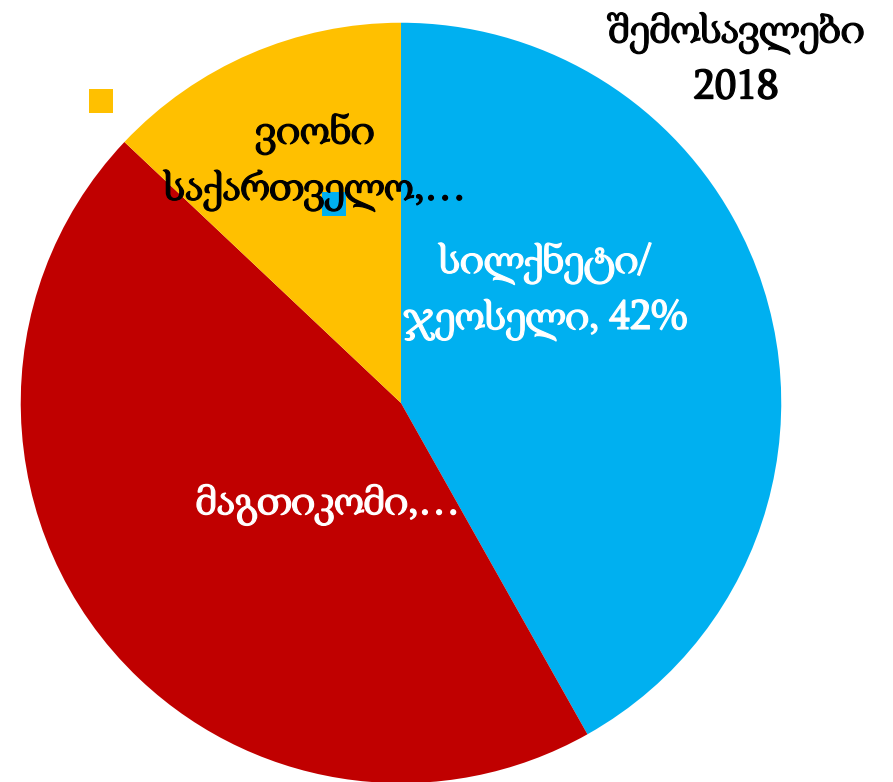
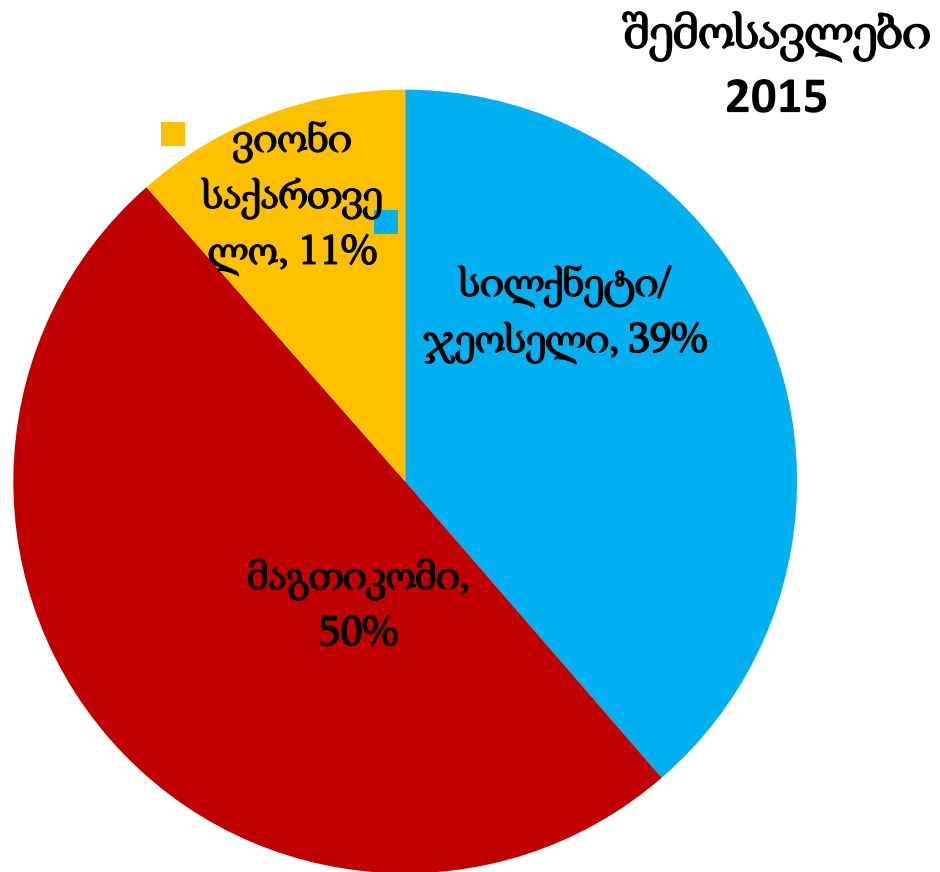
ავტორიზებული პირის საბაზრო წილი და მისი საერთო მოცულობა

("000)	2015		2016		2017		2018	
	აბონენტები	შემოსავალი	აბონენტები	შემოსავალი	აბონენტები	შემოსავალი	აბონენტები	შემოსავალი
სილქნეტი/ჯეოსელი	717	13,752	820	10,899	911	34,234	937	52,998
მაგთიკომი	615	17,748	751	30,116	804	42,554	792	57,252
ვიონი საქართველო	282	4,085	352	5,527	513	12,450	680	16,416
სულ	1,614	35,585	1,923	46,541	2,228	89,239	2,409	126,665

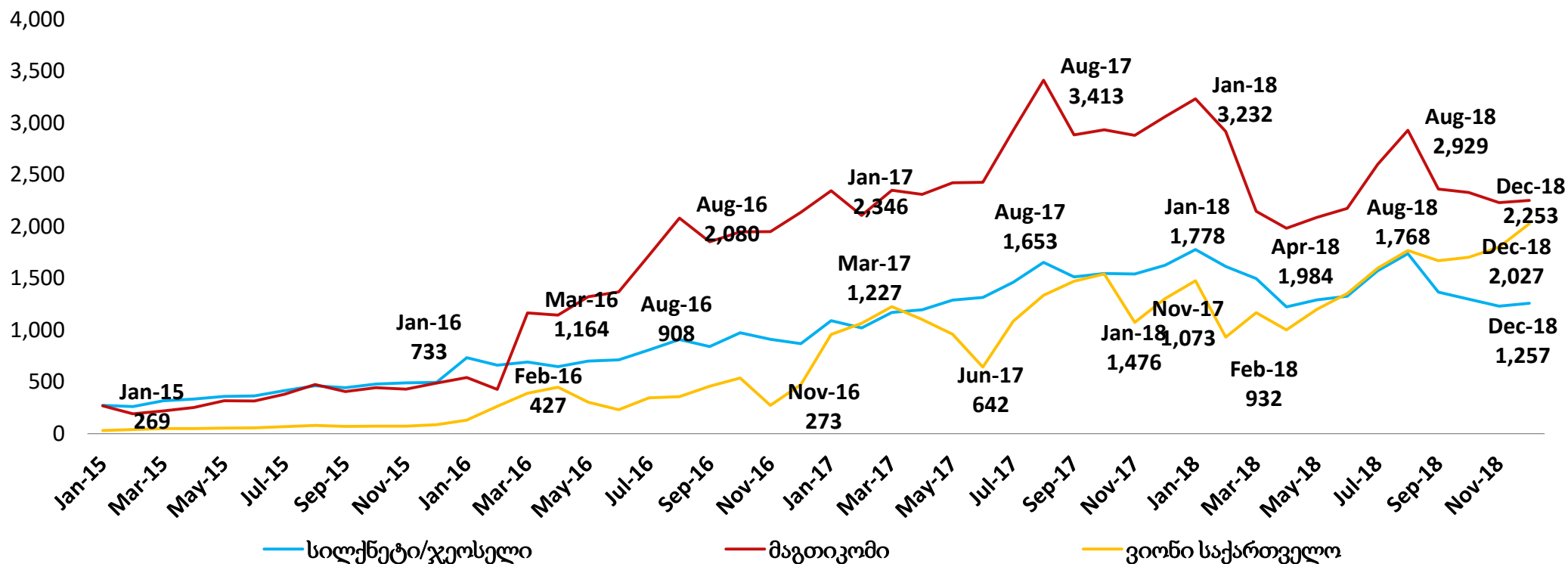
საბაზრო ხვედრითი წილები აბონენტების მიხედვით

საბაზრო ხვედრითი წილები შემოსავლების მიხედვით

მობილური ინტერნეტის მოხმარება TB

2018 წელს მობილური ინტერნეტის ტრაფიკის მოცულობამ 64 130 ტერაბაიტი შეადგინა, რაც 569%-ით მეტია 2015 წლის მოხმარებული ტრაფიკის მოცულობაზე. ოპერატორების მიხედვით მობილური ინტერნეტ ტრაფიკის მოცულობის 46% შპს „მაგთიკომზე“ მოდის (29 242 ტერაბაიტი), სს „სილქნეტის“ (შპს „ჯეოსელის“) მობილური ინტერნეტ მომსახურების აბონენტებზე 27% (17 192 ტერაბაიტი), ხოლო შპს „ვიონი საქართველოზე“ -ტრაფიკის 28% (რაც 17 695 ტერაბაიტია) მოდის.

მომგებიანობა

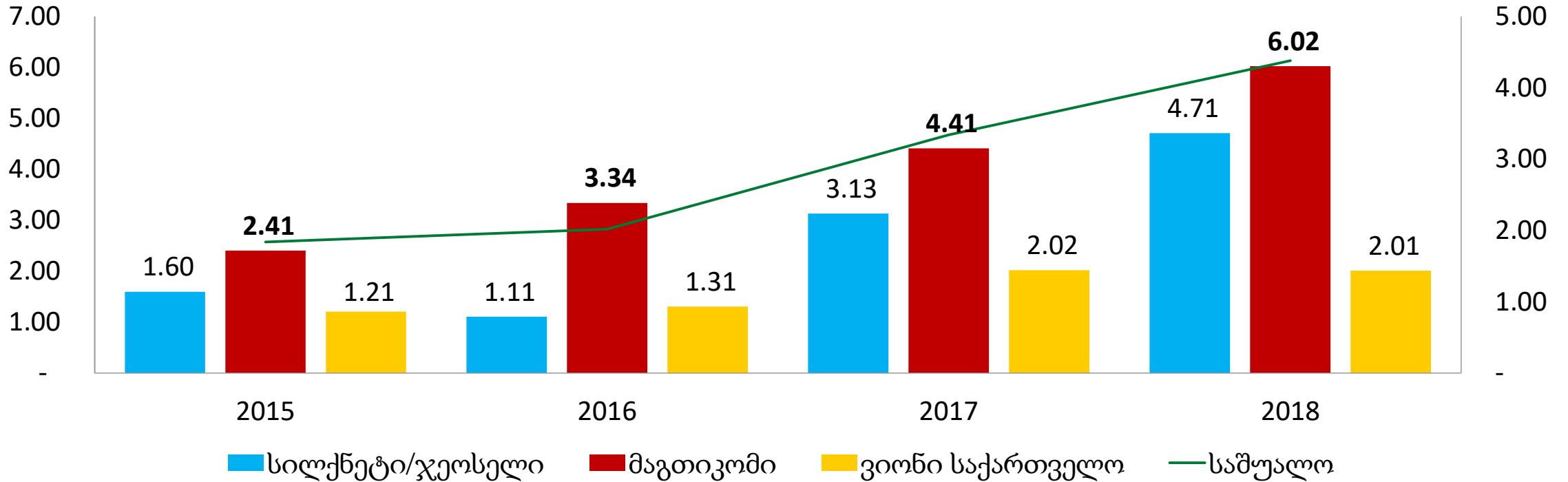
- დროთა განმავლობაში მაღალი მომგებიანობა მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების მაჩვენებელია. არსებული გარემოებების პირობებში ოპერატორებმა შეძლეს უფრო მაღალი ფასების შენარჩუნება, ვიდრე ის იქნებოდა ბაზარზე ეფექტური კონკურენციის დროს.

ARPU*	2015	2016	2017	2018
სილქნეტი/ჯეოსელი	1.60	1.11	3.13	4.71
მაგთიკომი	2.41	3.34	4.41	6.02
ვიონი საქართველო	1.21	1.31	2.02	2.01
საშუალო	1.84	2.02	3.34	4.38

* *ARPU (Average Revenue Per User)*-დათვლილია შემდეგნაირად: შესაბამის პერიოდში კომპანიის მიერ მობილური საცალო ხმოვანი მომსახურებიდან მიღებული შემოსავალი (ლარში) გაყოფილი იგივე პერიოდის დეკემბრის თვის აბონენტზე და გაყოფილი 12-ზე.

ARPU-ს დინამიკა

ARPU

* MOU (Minutes of Use) - შესაბამის პერიოდში მობილური ხმოვანი მომსახურების ტრაფიკი გაყოფილი იგივე პერიოდის დეკემბრის თვის აბონენტების რაოდენობაზე და გაყოფილია 12-ზე.

ერთი აბონენტის მიერ მოხმარებული ინტერნეტ მომსახურების (ტრაფიკის) შესახებ ინფორმაცია ავტორიზებული პირების მიხედვით 2015-2018 წლებში

Data usage (GB per Sub)	2015	2016	2017	2018
მაგთიკომი	0.57	1.96	3.32	3.08
ვიონი საქართველო	0.21	1.00	2.23	2.17
სილქნეტი/ჯეოსელი	0.54	0.96	1.50	1.53
საშუალო	0.50	1.36	2.33	2.22

* Data usage -შესაბამის პერიოდში მობილური ინტერნეტ მომსახურების ტრაფიკი გაყოფილი იგივე პერიოდის დეკემბრის თვის აბონენტზე და გაყოფილი 12-ზე.

მიგნებები:

მიუხედავად იმისა, რომ შპს „ვიონი საქართველოს“ მიერ მობილურ ინტერნეტ მომსახურებაზე დაწესებული ფასები შპს „მაგთიკომის“ და სს „სილქნეტის“ მიერ დაწესებულ ფასებზე მნიშვნელოვნად დაბალია, მობილური ინტერნეტ მომსახურების ბაზრის შესაბამის სეგმენტზე შპს „ვიონი საქართველოს“ კონკურენტულმა ქმედებამ (ფასების ზრდის შეზღუდვამ) ვერ უზრუნველყო ავტორიზებულ პირებს შორის კონკურენციის გამძაფრება. პირიქით, შპს „მაგთიკომის“ და სს „სილქნეტის“ (შპს „ჯეოსელის“), როგორც ერთ აბონენტზე (ARPU) ასევე, მთლიანად ამ მომსახურებიდან მიღებული შემოსავლები ბოლო პერიოდში იზრდება.

რთულად დუბლირებადი ინფრასტრუქტურა

შპს „მაგთიკომი“ და სს „სილქნეტი“ (შპს „ჯეოსელი“) შპს „ვიონო საქართველოსთან“ შედარებით მობილური ქსელით მომსახურების ბაზარზე უფრო დიდი ხნის განმავლობაში საქმიანობენ, მიუხედავად იმისა, რომ შპს „ვიონი საქართველოსთვის“ სიხშირული სპექტრის ხელმისაწვდომობა არ არის შეზღუდული, მისი ქსელი არ არის ისეთი გეოგრაფიული მასშტაბებით გავრცელებული, როგორც შპს „მაგთიკომის“ და სს „სილქნეტის“ ქსელები. შესაბამისად, შპს „ვიონი საქართველოს“ ქსელი საქართველოს მოსახლეობის გარკვეული ნაწილისთვის მომსახურების მიღების სრულყოფილ საშუალებას არ იძლევა, ამიტომ აღნიშნული შპს „მაგთიკომს“ და სს „სილქნეტს“ (შპს „ჯეოსელს“) შპს „ვიონი საქართველოსთან“ შედარებით უპირატესობას ანიჭებს. ვინაიდან შპს „ვიონი საქართველოსთვის“ ამგვარი ინფრასტრუქტურის შექმნა შესაძლებელია მხოლოდ გრძელვადიან პერსპექტივაში, ან შეზღუდულ გეოგრაფიულ არეალში, ამიტომ შპს „მაგთიკომს“ და სს „სილქნეტს“ (შპს „ჯეოსელს“) მობილური ქსელის ფლობის თვალსაზრისით საბაზრო უპირატესობას ანიჭებს.

მსყიდველობითი ძალაუფლების დაბალი დონე და/ან არ არსებობა

მობილური მომსახურების ბაზარზე არსებულ ან პოტენციურ მომხმარებლებს არ გააჩნიათ მომსახურების შეძენის ფასზე ან მომსახურების სხვა პირობების ცვლილებაზე გავლენის მოხდენის შესაძლებლობა. არც ერთი მობილური ოპერატორი ეროვნული როუმინგის ან ვირტუალური ქსელის ოპერატორისთვის მობილური საბითუმო მომსახურების მიწოდებას არ ახორციელებს. ამასთან, საცალო ბაზარზე მომსახურების მიმღების/აბონენტების რაოდენობა იმდენად დიდია, რომ მათ მიერ მომსახურების შეძენის მოცულობიდან გამომდინარე, არც ერთ აბონენტს არ გააჩნია ისეთი ძალაუფლება, რომ მიმწოდებელს შეაცვლევინოს მომსახურების მიწოდების პირობები მათ შორის, ტარიფები.

დივერსიფიცირებული მომსახურების სახეები

შპს „მაგთიკომი“ და სს „სილქნეტი“ სხვა ავტორიზებულ პირებთან შედარებით სატელეკომუნიკაციო მომსახურების ბაზარზე უფრო დივერსიფიცირებული მომსახურების სახეების პორტფელს ფლობენ. „მაგთიკომის“ და სს „სილქნეტის“ მიერ მომხმარებლებისათვის შეთავაზებული ფიქსირებული და მობილური ქსელების კონვერგირებული მომსახურების სახეები (სამმაგი და ოთხმაგი შეთავაზებები), მომხმარებლების მხრიდან მომსახურებაზე არჩევანის და მიმზიდველობის თვალსაზრისით, სხვა ავტორიზებულ პირებთან შედარებით, უკეთეს პოზიციას ქმნის. აღნიშნული დადებითად აისახა შპს „მაგთიკომის“ საბაზრო ხვედრით წილზე, ხოლო სს „სილქნეტის“ და შპს „ჯეოსელის“ ქსელების კონვერგაცია არც თუ ისე დიდი ხანია, რაც გამოჩნდა ბაზარზე.

მასშტაბის ეკონომია

შპს „მაგთიკომი“ და სს „სილქნეტი“, შპს „ვიონი საქართველოსთან“ შედარებით უფრო დიდი მოცულობით მომსახურების მიწოდებას უზრუნველყოფს. შესაბამისად, მათ აქვთ შესაძლებლობა მიაღწიონ მასშტაბის ეკონომიას, რომელიც განპირობებულია ავტორიზებული პირის მთლიანი დანახარჯების დიდი მოცულობით მიწოდებული მომსახურების ერთეულებს შორის გადანაწილებით.

ვერტიკალური ინტეგრაცია

სამივე მობილური ქსელის ოპერატორი ვერტიკალურად ინტეგრირებული ავტორიზებული პირია (სამივე ფლობენ საკუთარ ქსელს და უზრუნველყოფენ ამ ქსელის საშუალებით საცალო მომსახურებების მიწოდებას) შესაბამისად, მათ დამოუკიდებლად შეუძლიათ აბონენტებისთვის მომსახურების მიწოდების უზრუნველყოფა, შეუძლიათ კონტროლი გაუწიონ მომსახურების მიწოდების უზრუნველყოფის პროცესს და მყისიერი რეაგირება მოახდინონ ბაზრის პოტენციურ ცვლილებებზე.

ბაზრის შესაბამის სეგმენტზე ავტორიზებული პირის გაფართოებასთან დაკავშირებით არსებული ბარიერები

რადგან მობილური ხმოვანი მომსახურების ბაზარი საქართველოში გაჯერებულია, ამიტომ შპს „ვიონი საქართველოსთვის“ ბაზრის ამ სეგმენტზე ზრდის/გაფართოების საჭირო შესაძლებლობები არ არის, შესაბამისად აღნიშნულმა გამოიწვია მობილურ ბაზარზე არსებული კონკურენტული გარემოს (კონკურენტების არსებული რაოდენობის) კონსერვაცია, რამაც თავის მხრივ გააუარესა ბაზარზე არსებული კონკურენტული მდგომარეობა.

მობილური ქსელის საბითუმო მომსახურების რეგულირება

მობილური ინტერნეტის საცალო ბაზარზე კონკურენციის ხელშეწყობისთვის მიზანშეწონილია მობილური ქსელის ვირტუალური ოპერატორის (MVNO) მიერ მობილური მომსახურებების ბაზარზე შესვლის ხელშეწყობა. შესაბამისად მობილურ ქსელის საბითუმო მომსახურებაზე მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების მქონე ოპერატორებს უნდა დაეკისროს მობილური ქსელის ვირტუალური ოპერატორის ქსელთან არადისკრიმინაციულად და დანახარჯებზე ორიენტირებული ტარიფით დაშვების სპეციფიკური ვალდებულებები.

მობილური საცალო ინტერნეტ მომსახურების რეგულირება

ინტერნეტის ქსელებით მომსახურების საცალო ბაზარზე კომისიის №610/9 13.02.2009 გადაწყვეტილებით შპს „მაგთიკომი“ და სს „სილქნეტი“ ცნობილია მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების მქონე ავტორიზებულ პირად და დაკისრებული აქვთ „ელექტრონული კომუნიკაციების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული სპეციფიკური ვალდებულებები, მათ შორის, განცალკევებულად აღრიცხვის ვალდებულება და სატარიფო რეგულირების და ხარჯთაღრიცხვის ვალდებულება.

მობილური ინტერნეტ მომსახურების ფასების ხარჯზე ორიენტირებულობა

მობილური ინტერნეტ მომსახურების ფასების ხარჯზე ორიენტირებულობა

კომპანია	განგარიშება 1 გბ-ზე, ლარი (გადასახადების გარეშე)	2017	2018
მაგთიკომი	მოგების მარჟა გგბტ-ზე, ლარი	0.18	0.21
	1 გგბტ-ის დანახარჯები, ლარი	1.81	1.78
	სულ დანახარჯები+ მოგების მარჟა	1.99	1.99
ჯეოსელი	მოგების მარჟა გგბტ-ზე, ლარი	0.13	
	1 გგბტ-ის დანახარჯები, ლარი	6.04	
	სულ დანახარჯები + მოგების მარჟა	6.17	

მობილური ინტერნეტ მომსახურების ფასების ხარჯზე ორიენტირებულობა

კომპანია	ფორმა 2.19-დან მობილური ქსელით ინტერნეტის ტრაფიკი (გბ)	2017	2018
მაგთიკომი	3.2.1. ერთეულის ფასით	223,116	1,283,867
	3.2.2. ჰომოგენური პაკეტები	29,820,541	25,276,490
	3.2.3. შერეული პაკეტები	2,017,132	2,681,897
	სულ	32,060,789	29,242,254
ჯეოსელი	3.2.1. ერთეულის ფასით	990,814	3,162,145
	3.2.2. ჰომოგენური პაკეტები	13,478,353	9,097,508
	3.2.3. შერეული პაკეტები	1,945,304	2,445,472
	სულ	16,414,471	14,705,125

მობილური ინტერნეტ მომსახურების ფასების ხარჯზე ორიენტირებულობა „მაგთიკომი“

	31 დეკემბერი 2018 არა აუდირებული	31 დეკემბერი 2017 აუდირებული	
თანხები წარმოდგენილია ათას ლარებში			
მოგება-ზარალის ანგარიში- უკუგება	13,774	(7,191)	
ძირითადი დატვირთული კაპიტალი	40,319	39,592	
უკუგება ძირითად დატვირთულ კაპიტალზე	34%	-18%	

მობილური ინტერნეტ მომსახურების ფასების ხარჯზე
ორიენტირებულობა
„სილქნეტი/ჯეოსელი“

	31 დეკემბერი 2017
თანხები წარმოდგენილია ათას ლარებში	
მოგება-ზარალის ანგარიში-უკუგება	(21,648)
ძირითადი დატვირთული კაპიტალი	14,044
უკუგება ძირითად დატვირთულ კაპიტალზე	-154%

"მაგთიკომი"

მობილური ინტერნეტ პაკეტი	ცვლილებამდე ფასი ლარი	ცვლილების შემდეგ ფასი ლარი	ფასი გგბტ ლარი
500 მბ	3	გაუქმდა	6.00
1000 მბ	5	5	5.00
2000 მბ	7	გაუქმდა	3.50
3000 მბ	-	9	3.00
4000 მბ	10	გაუქმდა	2.50
5000 მბ	-	12	2.40
6000 მბ	15	გაუქმდა	2.50
15000 მბ	30	გაუქმდა	2.00
20000 მბ	-	30	1.50

"სიქლნეტი/ჯეოსელი"

მობილური ინტერნეტ პაკეტი	ცვლილებამდე ფასი ლარი	ცვლილების შემდეგ ფასი ლარი	ფასი გგბტ ლარი
500 მბ	3	3	6.00
1.2 გბ	5	უქმდება	4.17
1.5 გბ		6	4.00
2 გბ	7	უქმდება	3.50
3 გბ		9	3.00
4 გბ	10	უქმდება	2.50
5 გბ		12	2.40
6 გბ	15	უქმდება	2.50
15 გბ	30	უქმდება	2.00
20 გბ		30	1.50

"ვიონი"

მობილური ინტერნეტ პაკეტი	ფასი ლარი	ფასი გგბტ ლარი
1 გბ	4	4.00
4 გბ	9	2.25
8 გბ	16	2.00
30 გბ	25	0.83

ბაზრის ანალიზის შედეგები

ბაზრის შესაბამის სეგმენტებზე ავტორიზებული პირის მიერ მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების ფლობის განსაზღვრის ანალიზისას, კომისიის მიერ შეფასებული იქნა ის კრიტერიუმები, რომლებიც საცალო მომსახურებითვის ყველაზე უფრო რელევანტური იყო

- ❖ ავტორიზებული პირის საბაზრო წილი და მისი საერთო მოცულობა;
- ❖ რთულად დუბლირებადი ინფრასტრუქტურა;
- ❖ მომხმარებლის ძალაუფლების დაბალი დონე და/ან არ არსებობა;
- ❖ ბაზრის შესაბამის სეგმენტზე ავტორიზებული პირის გაფართოებასთან დაკავშირებით არსებული ბარიერები;
- ❖ ვერტიკალური ინტეგრაცია;
- ❖ მასშტაბის ეკონომია;
- ❖ დივერსიფიცირებული მომსახურების სახეები;
- ❖ მომგებიანობა.

ბაზრის ანალიზის შედეგები

- შპს „მაგთიკომს“ და სს „სიქლნეტს“ მობილური ინტერნეტ მომსახურების ბაზრის შესაბამის სეგმენტზე საქართველოს მთელს ტერიტორიაზე გააჩნიათ მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლება.
- ბაზრის შესაბამის სეგმენტზე ავტორიზებული პირის მიერ დაკავებული საბაზრო ხვედრითი წილის განსაზღვრისთვის, გამოყენებული იქნა ბოლო სამი წლის მანძილზე ამ მომსახურების მიწოდებით მიღებული შემოსავლების შესახებ მონაცემები.
- ავტორიზებული პირების მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების ცნობის თაობაზე დასკვნას ამყარებს ის ფაქტიც, რომ ამ კომპანიებს გააჩნიათ მნიშვნელოვნად დიდი ქსელი, რომელიც არსებულ ბაზარზე შესვლისა და საბაზრო პოზიციის შენარჩუნების აუცილებელი აქტივია.

ბაზრის ანალიზის შედეგები

- მიუხედავად იმისა, რომ შპს „ვიონი საქართველოს“ მიერ მობილურ ინტერნეტ მომსახურებაზე დაწესებული ფასები შპს „მაგთიკომის“ და სს „სილქნეტის“ მიერ დაწესებულ ფასებზე მნიშვნელოვნად დაბალია მობილური ინტერნეტ მომსახურების ბაზრის შესაბამის სეგმენტზე შპს „ვიონი საქართველოს“ კონკურენტულმა ქმედებამ (ფასების ზრდის შეზღუდვამ) ვერ უზრუნველყო ავტორიზებულ პირებს შორის კონკურენციის გამძაფრება. პირიქით, შპს „მაგთიკომის“ და სს „ჯეოსელის“, როგორც ერთ აბონენტზე (ARPU) ასევე, მთლიანად ამ მომსახურებიდან მიღებული შემოსავლები ბოლო პერიოდში იზრდება;
- ბაზრის ანალიზით დგინდება, რომ შპს „მაგთიკომის“ და სს „სილქნეტის“ მიერ დივერსიფიცირებული მომსახურების სახეების მიწოდებით მიღებული ეკონომიის გათვალისწინებით კომპანიების მიერ დაწესებული ფასები უფრო მაღალია ვიდრე შპს „ვიონი საქართველოს“ მიერ ამ მომსახურებაზე შეთავაზებული პაკეტების ღირებულებები და ამასთან ავტორიზებული პირებისთვის მომგებიანია, რაც ამ კომპანიების საბაზრო ძალაუფლების მაჩვენებელია.

ბაზრის ანალიზის შედეგები

საბითუმო ნაწილში მიზანშეწონილია ერთი მხრივ მობილური ქსელის ვირტუალური ოპერატორის (MVNO) მიერ მობილური მომსახურებების ბაზარზე შესვლის ხელშეწყობისთვის, მობილური ქსელის საბითუმო მომსახურებაზე მნიშვნელოვანი საბაზრო ძალაუფლების მქონე ოპერატორებს დაეკისროთ მობილური ქსელის ვირტუალური ოპერატორის ქსელთან არადისკრიმინაციულად და დანახარჯებზე ორიენტირებული ტარიფით დაშვების სპეციფიკური ვალდებულებები და მეორე მხრივ ბაზრის ამ სეგმენტზე (მობილური ინტერნეტ მომსახურება) კონკურენციის ჩამოყალიბებამდე წინასწარი რეგულირების გაგრძელება.

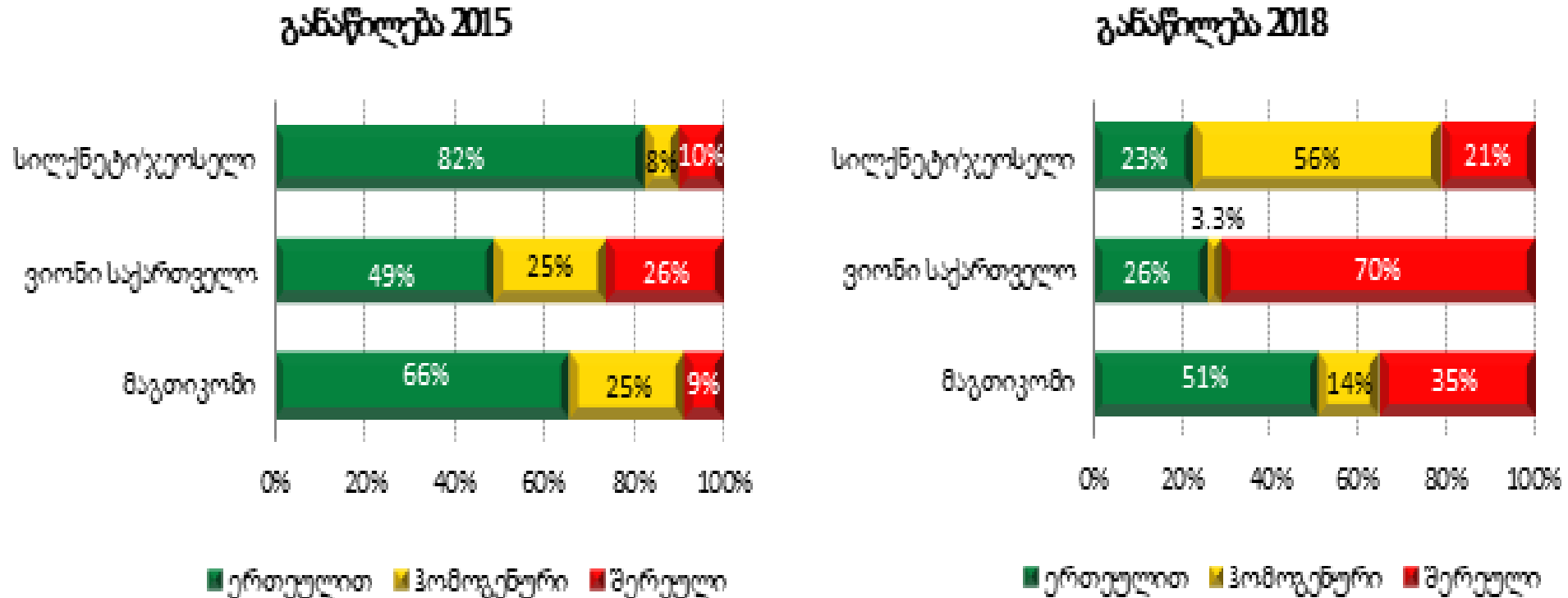
სპციფიკური ვალდებულებები

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, მობილური ინტერნეტ საცალო მომსახურების ბაზრის შესაბამის სეგმენტზე საბაზრო ძალაუფლების მქონე ავტორიზებულ პირ(ებ)ს უნდა დაეკისიროს შემდეგი სპციფიკური ვალდებულებები:

- ❖ მომსახურების პირობების ცვლილების შეტყობინების ვალდებულება;
- ❖ განცალკევებული აღრიცხვის ვალდებულება;

მოკლე ტექსტური შეტყობინებები - SMS

SMS -ების განაწილება პაკეტების მიხედვით

2015 და 2018 წლების მონაცემების შედარებით ანალიზის საფუძველზე იკვეთება, რომ ავტორიზებული პირების მიერ მობილური მოკლე ტექსტური მომსახურება შერეულ (მრავალმაგი შეთავაზება) და ჰომოგენურ პაკეტებში უფრო დიდი მოცულობითაა რეალიზებული ვიდრე სტანდარტულ მომსახურების მიწოდებისას.

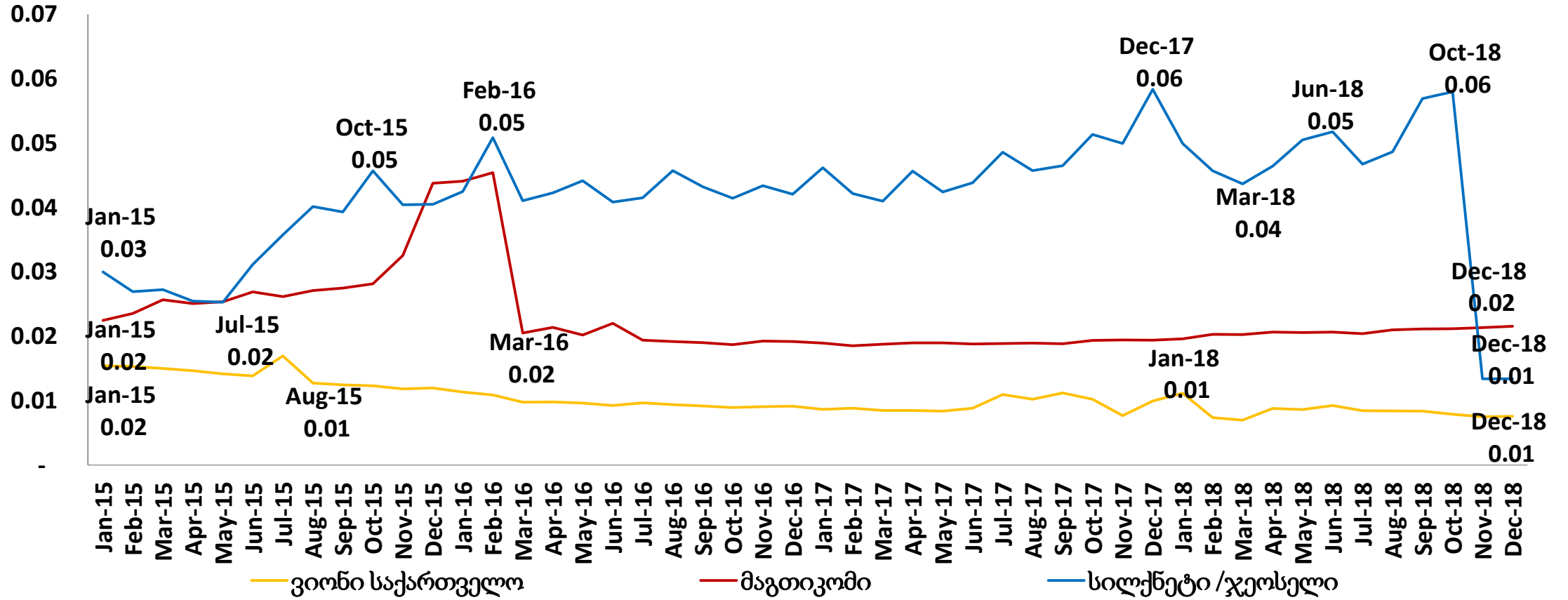
ტენდენციები

("000) ლარი	2015		2016		2017		2018	
SMS მომსახურება	აბონენტები	შემოსავალი,	აბონენტები	შემოსავალი,	აბონენტები	შემოსავალი,	აბონენტები	შემოსავალი,
სილქნეტი/ჯეოსელი	885	9,131	1,009	7,839	909	8,978	885	6,920
მაგთიკომი	1,103	15,642	1,129	15,347	1,073	12,582	1,017	11,207
ვიონი საქართველო	594	6,341	352	4,454	640	3,289	601	2,934
სულ	2,583	31,114	2,489	27,641	2,622	24,849	2,504	21,061

მობილური მოკლე ტექსტური შეტყობინების „SMS“ ბაზრის შესაბამისი სეგმენტი 2015 -2018 წლების განმავლობაში აბონენტების რაოდენობის მიხედვით მნიშვნელოვნად არ იცვლება (ბაზარი გაჯერებულია). ამასთან მომსახურებიდან მიღებული შემოსავლების საერთო მოცულობა ყველა კომპანიისთვის წლიდან წლამდე მნიშვნელოვნად მცირდება. მსოფლიოში და საქართველოში არსებული ტენდენციების თანახმად მომხმარებლები სარგებლობენ „SMS“ სხვადასხვა უფასო OTT აპლიკაციებით.

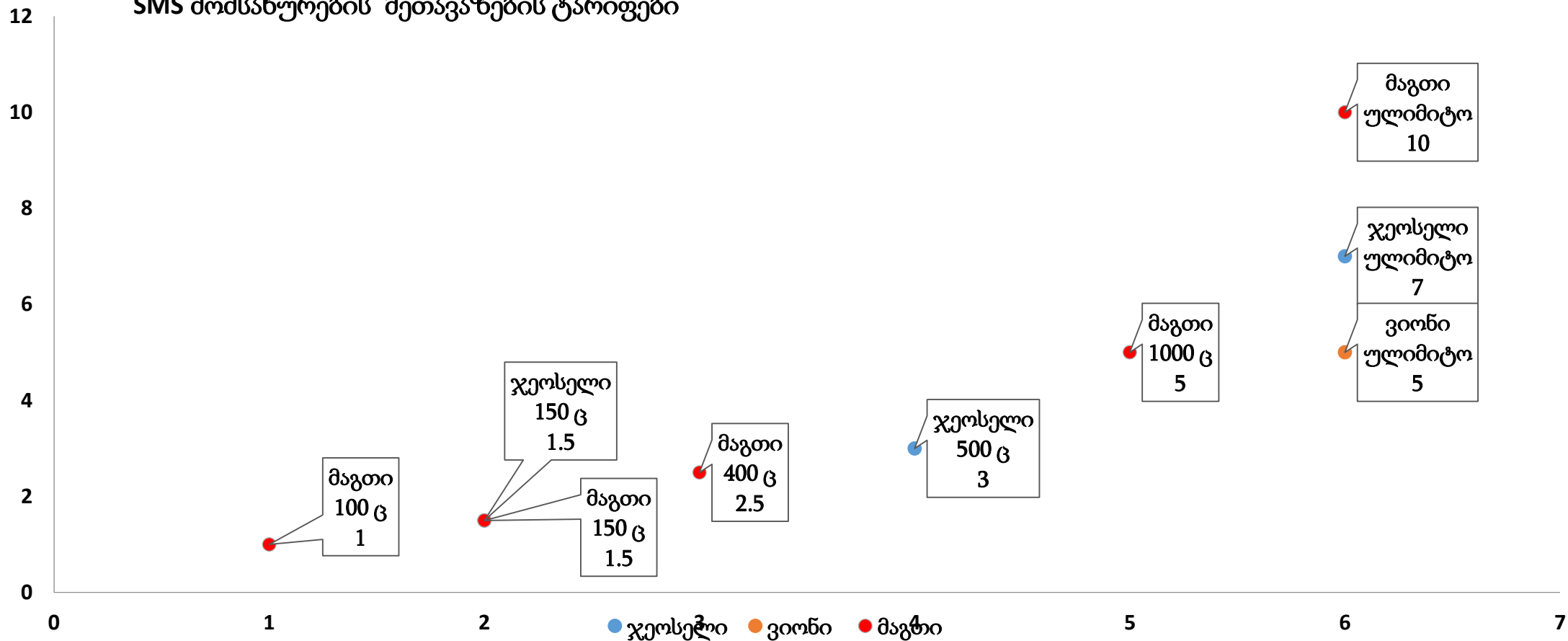
ტარიფები

საშუალოდ ერთი SMS-ის ფასი (ლარი გადასახადებით)

ტარიფები

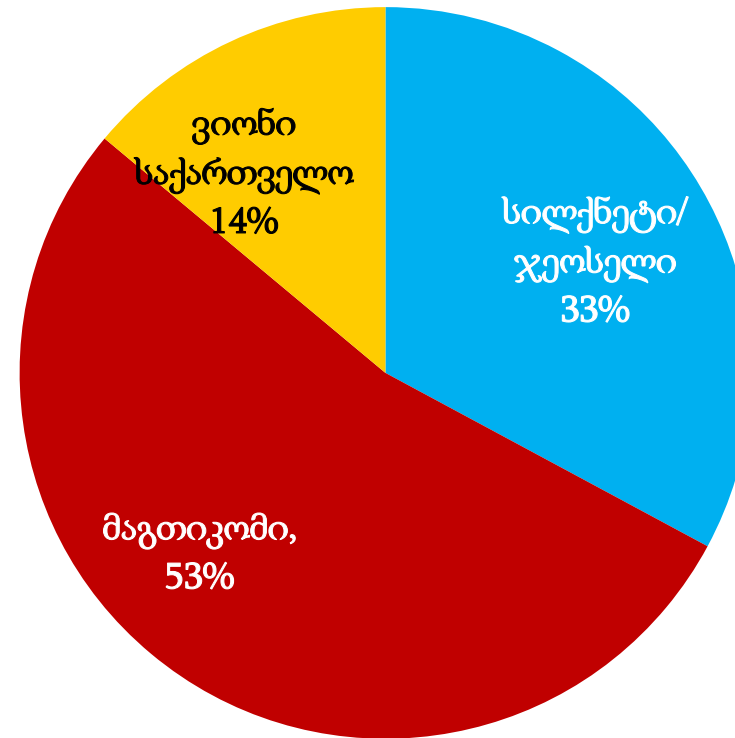
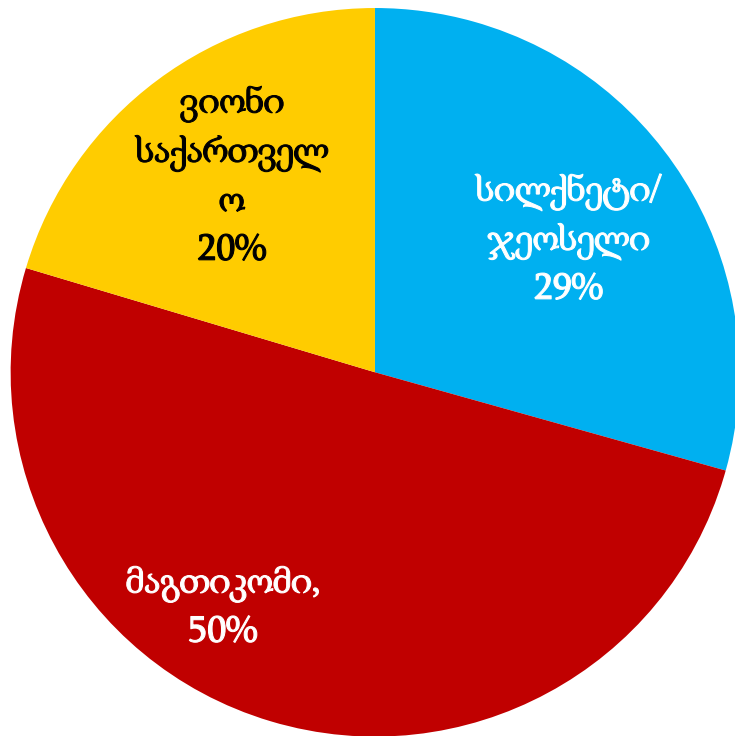
SMS მომსახურების შეთავაზების ტარიფები

ბაზრის ხვედრითი წილები

შემოსავლები
2015

შემოსავლები
2018

საბაზრო წილები

2018 წლის ბოლოს ოპერატორების მიხედვით SMS მომხმარებელთა 41% შპს „მაგთიკომის“ აბონენტებზე მოდის, სს „სილქნეტზე“ (შპს „ჯეოსელი“) 35%, ხოლო SMS მომხმარებელთა 24% შპს „ვიონი საქართველოს“ აბონენტებია. შემოსავლების მხრივ კი სს „სილქნეტს“ (შპს „ჯეოსელი“) ბაზარზე 33%-ი უკავია, ხოლო მაგთიკომის საბაზრო ხვედრითი წილი 2018 წელს გაიზარდა და შეადგინა 53 %, ნაცვლად 2015 წლის 50 %-ისა.

მიუხედავად იმისა, რომ ბოლო წლებში SMS მომსახურებაზე დაწესებული ფასები დიდად არ შეცვლილა, ერთი აბონენტიდან მიღებული შემოსავალი (ARPU) იკლებს. რაც გამოყენებული SMS-ების რაოდენობის შემცირებაზე მიუთითებს.

ARPU*	2015	2016	2017	2018
სილქნეტი/ჯეოსელი	0.86	0.65	0.82	0.65
მაგთიკომი	1.18	1.13	0.98	0.92
ვიონი საქართველო	0.89	1.06	0.43	0.41
საშუალო	1.00	0.93	0.79	0.70

საშუალოდ ერთი აბონენტის მიერ გაგზავნილი SMS -ების რაოდენობა
2015-2018 წლებში

usage (per Sub)*	2015	2016	2017	2018
სილქნეტი/ჯეოსელი	207	157	147	133
მაგთიკომი	138	132	124	120
ვიონი საქართველო	128	220	95	99
საშუალო	159	155	125	120

ბაზრის ანალიზის შედეგები

მსოფლიოში და საქართველოში არსებული ტენდენციების თანახმად მომხმარებლები სარგებლობენ „SMS“ ალტერნატიული სხვადასხვა უფასო OTT აპლიკაციებით. „SMS“-ების შემცირების ტენდენცია მოცემულია გრაფიკი N 8-ზე. ვინაიდან მოკლე ტექსტური შეტყობინების მომხმარებლების რაოდენობა კლებადია ბაზარზე, კლებადია ფასიც და ერთი აბონენტიდან მიღებული შემოსავალიც და ამასთან ერთად ასევე მცირდება ერთი აბონენტის მიერ გაგზავნილი მოკლე ტექსტური შეტყობინებების რაოდენობაც, ამიტომ არ არის მიზანშეწონილი ამ მომსახურების ბაზრის შესაბამისი რეგულირება.